

Ime in priimek ali šifra tekmovalca/-ke:

Razred:

Mentor/-ica:

ŠOLSKO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2024/2025

Tekmovalna skupina: Osnovna šola B

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Veseli nas, da sodeluješ na tekmovanju s področja geografije, pri katerem boš izkazal/-a svoje geografsko znanje in zmožnosti sklepanja ter argumentiranja.

Najprej zapiši svoje podatke (na tej in naslednji strani) ali prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero, kompas, geotrikotnik ter barvice.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 90 minut časa. Število točk, ki jih lahko dosežeš, je 50.

Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

Ime in priimek ali šifra tekmovalca/-ke:

Razred:

Mentor/-ica:

OCENJEVALNI OBRAZEC

ŠOLSKO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2024/2025

Tekmovalna skupina: Osnovna šola B

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	ODGOVOR
A	1.	1	
	2.	1	
	3.	1	
	4.	1	
	5.	1	
	6.	1	
	7.	1	
	8.	1	
	9.	1	
	10.	1	
	11.	1	
	12.	1	
	13.	1	
	14.	1	
	15.	1	
	16.	1	
	17.	1	
	18.	1	
	19.	1	
	20.	1	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		20	

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	DOSEŽENO ŠT. TOČK
B	21.	1	
	22.	1	
	23.	2	
	24.	1	
	25.	1	
	26. a	2	
	26. b	1	
	27.	1	
	28.	1	
	29. a	1	
	29. b	1	
	30. a	1	
	30. b	2	
	31.	2	
	32.	1	
	33.	2	
	34.	2	
	35.	1	
	36.	2	
	37.	1	
	38.	3	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		30	

SKLOP A

Pri nalogah od 1 do 20 v sklopu A izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec.
PRILOGE (slike 1 in 5–8) pripadajo nalogam v sklopu A.

Slika 1: Planeti

Vir: Wikipedia. (b. d.). Osončje. <https://sl.wikipedia.org>.

Slika 5: Izsek zemljevida

Vir: ArcGIS. (b. d.). Topografska karta Slovenije. <https://geohub.gov.si>.

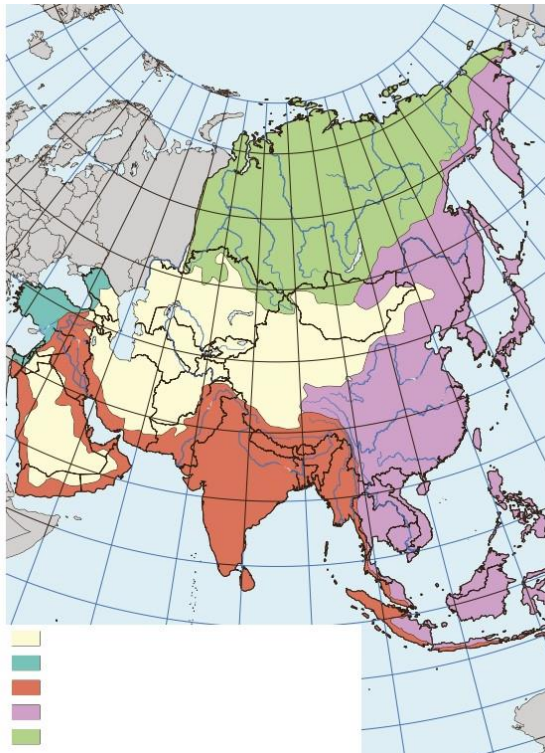
Slika 6: Vremenska napoved, izdana v četrtek, 5. 9. 2024

VREMENSKA NAPOVED

Vir: ARSO. (b. d.). Vremenska napoved. <https://www.arso.gov.si/>.

Slika 7: Povodja in območje brez vodnega odtoka Azije

Vir: Senegačnik, J. (2023). *Geografija sodobnega sveta*. Učbenik za 2. letnik gimnazije. Modrijan izobraževanje, d. o. o., str. 15.

Slika 8: Zemljevid Evrope

Vir: Mapswire. (b. d.). *Europe*. <https://mapswire.com>.

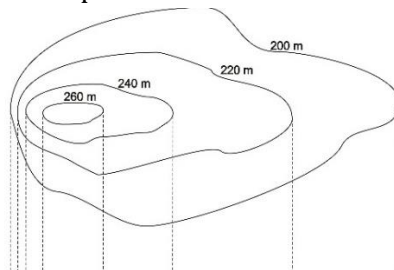
- Oglej si sliko 1. Kako se imenuje planet v našem Osončju, nad katerim je črka X. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
 - Merkur.
 - Neptun.
 - Mars.
 - Pluton.
 - Jupiter.
- Človek danes v vesolje pošilja umetne satelite, avtomatske sonde in vesoljska plovila. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom, ki opisuje tirnico, po kateri se giblje vesoljsko plovilo.
 - Asteroid.
 - Krajec.
 - Meglica.
 - Komet.
 - Orbita.
- Zemlja se zavrti okoli svoje osi v enem dnevu. Vsaka točka na Zemljinem površju se zavrti za 360° . Za koliko stopinj se zavrti vsaka točka na našem planetu v eni uri? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
 - 15° .
 - 20° .
 - 25° .
 - 30° .
 - 35° .
- Geografsko lego posamezne točke na Zemlji določamo s pomočjo stopinjske mreže, ki jo sestavljajo vzporedniki in poldnevnik. Izberi geografsko lego, ki pravilno določa lego Slovenije.
 - 46° severno od ekvatorja in 15° vzhodno od začetnega poldnevnik.
 - 46° južno od ekvatorja in 20° zahodno od začetnega poldnevnik.
 - 64° vzhodno od ekvatorja in 20° zahodno od začetnega poldnevnik.
 - 60° zahodno od ekvatorja in 14° južno od začetnega poldnevnik.
 - 64° severno od ekvatorja in 15° severno od začetnega poldnevnik.

Slika 2: Razpredelnica

Razdalja na zemljevidu	Merilo
4 cm	1 : 15.000

- Koliko znaša razdalja med dvema točkama v naravi glede na podatke v razpredelnici (slika 2)? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
 - 60.000 m.
 - 16.000 m.
 - 1.600 m.
 - 600 m.
 - 160 m.

Slika 3: Vzpetina

Vir: Wikipedia. (b. d.). *Ekvidistanca*. <https://hr.wikipedia.org>.

- Na sliki 3 je prikazana vzpetina, ki je orientirana na sever. Kateri del je bolj strm? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
 - Vzhodni del.
 - Oba dela sta enako strma.
 - Zahodni del.
 - Južni del.
 - Severni del.
- Kje se navidezno sekata ekvator in začetni poldnevnik?
 - V Indijskem oceanu.
 - V Atlantskem oceanu.
 - V Tihem oceanu.
 - V Severnem ledenem morju.
 - V Sredozemskem morju.

Slika 4: Slovenska avtohtona pasma konj

Vir: Wikipedia. (b. d.). *Pasma konj*. <https://sl.wikipedia.org>.

- Obkroži črko pred naravnogeografsko pokrajino Slovenije, v kateri se nahaja kobilarna, ki vzreja slovensko avtohtono pasmo (slika 4).
 - Obpanonske pokrajine.
 - Alpske pokrajine.
 - Dinarskokraške pokrajine.
 - Obsredozemske pokrajine.
 - Predalpske pokrajine.

9. Oglej si sliko 5. Povprečen planinec v 1 uri prehodi približno 300 metrov relativne višine. Koliko časa bo povprečen planinec potreboval za vzpon iz prelaza Vršič na Malo Mojstrovko? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Približno 3 ure 30 min.
- b) Približno 1 uro 30 min.
- c) Približno 4 ure.
- d) Približno 2 uri 30 min.
- e) Približno 4 ure 30 min.

10. Agencija Republike Slovenije za okolje dnevno objavlja vremensko napoved za našo državo v grafični, zvočni in opisni obliki. V četrtek, 5. 9. 2024, je bila izdana grafična napoved na sliki 6. S pomočjo slike 6 izberi opisno napoved, ki najbolj ustreza grafiki.

- a) Jutri dopoldne bo še večinoma pretežno oblačno, popoldne pa bo že deloma sončno. Še bodo možne posamezne plohe in nevihte. V soboto bo precej jasno. Zjutraj bo po nižinah marsikje megla ali nizka oblačnost. V nedeljo bo sprva še dokaj sončno, popoldne se bodo pričele pojavljati padavine z nevihtami. V ponedeljek bo oblačno s pogostimi padavinami, vmes bodo tudi nevihte. Ohladilo se bo.
- b) Jutri se bodo pojavljale plohe in nevihte, ogrelo se bo do največ 17 °C. V soboto bo jasno. Ogrelo se bo do 28 °C. V nedeljo bo še dokaj sončno, kasneje bo oblačnost naraščala. Popoldne se bodo pojavljale padavine z nevihtami. V ponedeljek kaže na oblačno vreme. Ohladilo se bo.
- c) Jutri se bodo začele pojavljati nevihte, popoldne pa bo že deloma sončno. V soboto se bo precej ohladilo, saj bo v kotlinskih legah možna megla ali nizka oblačnost. V nedeljo se bo oblačnost povečala. Ohladilo se bo. V ponedeljek bo oblačno s pogostimi padavinami, vmes bodo tudi nevihte.
- d) Jutrišnji dan se bo začel z meglo po nižinah in kotlinah. V visokogorju se bo segrelo na 17 °C. V soboto bo precej jasno. Večerne temperature se bodo spustile na 16 °C. Nedelja bo sončna brez padavin in možnosti za nastanek neviht. V ponedeljek bo oblačno s pogostimi padavinami. Hladneje bo.
- e) V petek bo še večinoma pretežno oblačno. Še bodo možne posamezne plohe. V soboto bo

sončno, v popoldanskem času se bodo začeli zbirati oblaki. Ohladilo se bo. V nedeljo se bo oblačnost povečala, nastala bo megla. V ponedeljek bo oblačno s pogostimi padavinami, temperature pa se bodo popoldne zvišale.

11. Obkroži črko pred opisom najmanjše celine na svetu.

- a) Je najbolj razčlenjena celina s številnimi otočji na zahodu celine.
- b) Velik del celine prekrivajo puščave. Ima najnižjo povprečno nadmorsko višino.
- c) Pripada ji največji polotok na svetu. Edino gorovje se nahaja na vzhodu celine.
- d) Celina ima najvišje gorstvo na svetu.
- e) Čez celino poteka ekvator.

12. Obkroži črko pred največjim otokom na svetu.

- a) Islandija.
- b) Sicilija.
- c) Grenlandija.
- d) Kuba.
- e) Madagaskar.

13. Slika 7 prikazuje povodja (površina, s katere se reke stekajo v isto morje ali ocean) Azije in območje brez vodnega odtoka. Katero povodje prikazuje območje, označeno z rjavo barvo ()? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Povodje Sredozemskega morja.
- b) Povodje Atlantika.
- c) Povodje Tihega oceana.
- d) Povodje Severnega ledenega morja.
- e) Povodje Indijskega oceana.

14. Obkroži črko pred barvo, ki prikazuje območje brez vodnega odtoka na sliki 7.

- a) .
- b) .
- c) .
- d) .
- e) .

15. Območje grške pokrajine Atika je v avgustu 2024 prizadela naravna ujma, zaradi katere so morali tamkajšnje prebivalstvo izseliti. Katera naravna ujma je to bila? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Invazija kobilic.
- b) Požar.
- c) Izbruh vulkana.
- d) Cunami.
- e) Drobirski tok.

16. Olimpijske igre (OI) so v letu 2024 potekale v Parizu. Organizatorji OI so bili zaradi slabše kakovosti vode v dilemi, ali izpeljati triatlon in daljinsko plavanje v tamkajšnji reki. O kateri reki govorimo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Pad.
- b) Loara.
- c) Sena.
- d) Ren.
- e) Temza.

17. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom. Pomagaj si s sliko 8.

- a) Severni povratnik navidezno prečka Evropo.
- b) Večina Evrope leži zahodno od začetnega poldnevnik.
- c) Evropa je najbolj razčlenjena na jugozahodu.
- d) Najvišje gorato območje v Evropi se razteza v osrednjem delu Evrope v smeri zahod-vzhod.
- e) Evropo na zahodni strani obliva Atlantik, na južni Sredozemsko morje in na severni Antarktični ocean.

Slika 9: Pojav

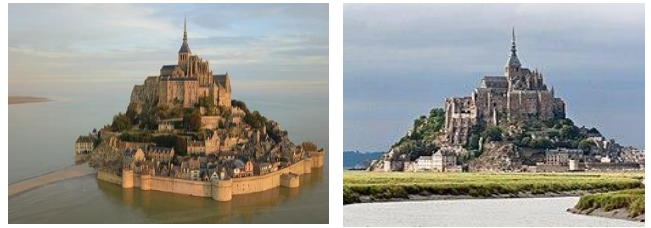

Vir: Wikipedija. (b. d.). *GEOSS*. <https://sl.wikipedia.org>.

18. V kateri evropski državi je največ pojavov, ki jih vidimo na sliki 9? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Andora.
- b) Ukrajina.
- c) Finska.
- d) Islandija.
- e) Italija.

Slika 10: Mont Saint Michel

Vir: Wikipedia. (b. d.). *Mont Saint Michel*. <https://sl.wikipedia.org>.

19. Na sliki 10 je naselje Mont Saint Michel v Franciji ob Atlantskem oceanu, ki je občasno več ur dnevno odrezano od kopnega in postane otok. Kaj najbolj vpliva na vsakodnevno izmenično naraščanje in upadanje morske gladine? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom

- a) Privlačna sila Lune.
- b) Padavine.
- c) Privlačna sila Sonca.
- d) Nedelujoče črpalke vode.
- e) Oceansko podnebje.

20. V kateri del Evrope spada naselje, ki je na sliki 10 iz naloge 19? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Južna Evropa.
- b) Zahodna Evropa.
- c) Severna Evropa.
- d) Jugovzhodna Evropa.
- e) Vzhodna Evropa.

21. Obkroži črko pred otokom, ki ga je 11. marca 2011 potres magnitude 8,9 najbolj prizadel. Pomagaj si s sliko 11. (1 točka)

- a) Sicilija.
- b) Kreta.
- c) Honšu.
- d) Korzika.
- e) Kjušu.

Slika 11: Potres leta 2011

Vir: Eucbeniki. (b. d.). *Potresi*.
<https://eucbeniki.sio.si/geo1/2495/index.html>

22. Kako se imenuje lestvica na sliki 12, s katero določamo intenziteto potresa?

(1 točka)

Slika 12: Učinki potresa

Moč potresa	
1	neobčuten
2	komaj občuten
3	šibek
4	pretežno opažen
5	močan
6	neznatne poškodbe
7	poškodbe
8	težke poškodbe
9	rušenje
10	obsežno rušenje
11	uničenje
12	popolno uničenje

Vir: Eucbeniki. (b. d.). *Potresi*.
<https://eucbeniki.sio.si/geo1/2495/index.html>

23. Zapiši tri dejavnike, ki vplivajo na intenziteto potresa.

(2 točki)

24. Oglej si sliko 13. Zakaj je pomembno, da se pri gradnji jedrskih elektrarn natančno upošteva evropski standard za potresno varno gradnjo? (1 točka)

Slika 13: Jedrska elektrarna Krško

Vir: Wikipedia (b. d.). *JEK*. <https://sl.m.wikipedia.org>

25. Katera je bila prva stavba v Sloveniji, ki je bila zgrajena s posebno protipotresno zaščito? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom. (1 točka)

- a) Univerza v Ljubljani.
- b) Narodna univerzitetna knjižnica.
- c) Stolna cerkev Svetega Nikolaja.
- d) Nebotičnik v Ljubljani.
- e) Univerza v Mariboru.

26. Odgovori na vprašanje s pomočjo slike 14.

- a) Poimenuj litosferske plošče A, B in C.

A: _____

B: _____

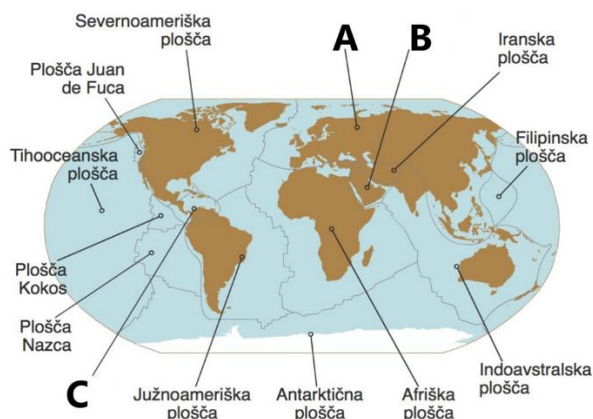
C: _____

(2 točki)

- b) Zakaj v Avstraliji ni katastrofalnih potresov?

(1 točka)

Slika 14: Litosferske plošče

Vir: Eucbeniki. (b. d.). *Potresi in vulkani*.
<https://eucbeniki.sio.si/geo1/2495/index.html>.

27. Kako imenujemo območje na sliki 15, kjer je prisotna velika ognjeniška aktivnost in se ne nahaja na stiku litosferskih plošč?

(1 točka)

Slika 15: Prikaz ognjeniške aktivnosti

Vir: RTV Slovenija. (b. d.). *Evropski ognjeniki – grozeča nevarnost?*
URL: [Evropski ognjeniki - grozeča nevarnost?](https://www.rtvslo.si/evropski-ognjeniki-grozeča-nevarnost)

28. Obkroži črki pred dvema pravilnima trditvama, ki se navezujeta na ognjenik Etna na Siciliji.

(1 točka)

- a) Potres leta 1693 je bil uničujoč za prebivalce Katanije, saj je umrlo 200 ljudi.
- b) Ima več kraterjev in spreminja svojo višino in obliko. Pod njo se nahaja več magmatskih komor, ki dovajajo magmo eruptivnim kraterjem.
- c) Jugovzhodno pobočje ognjenika počasi polzi v Sredozemsko morje.
- d) Če bi hoteli vznožje obhoditi, bi morali neprekinjeno hoditi skoraj 2 dni in 2 noči.

29. Umetnina na sliki 16 prikazuje zadnji dan mesta, ki ga je leta 79 uničil mogočen izbruh bližnjega ognjenika. Odgovori na spodnja vprašanja.

- a) Kako se imenuje mesto južno od ognjenika, ki ga je izbruh najbolj prizadel?

(1 točka)

- b) Opiši, kaj je piroklastični tok in zakaj je ob izbruhu ognjenika zahteval največ žrtev.

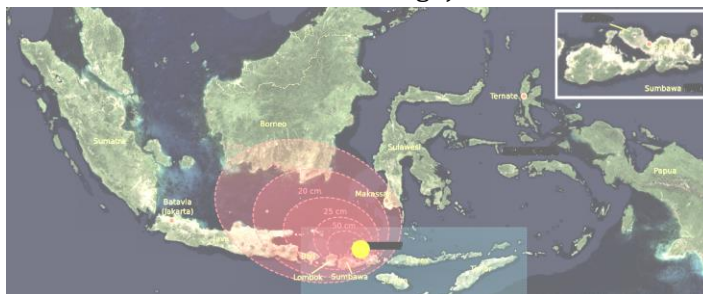
Slika 16: Delo Karla Pavloviča Brúlllova

Vir: Wikipedia. (b. d.). Karl Pavlovič Brúlllov.
<https://en.wikipedia.org>.

(1 točka)

Slika 17: Izbruh ognjenika

Vir: Wikipedia. (b. d.). *Vulcano Explosion*. <https://en.wikipedia.org>.

30. Odgovori na vprašanji, vezani na sliko 17.

- a) Kako se imenuje ognjenik, ki se nahaja na mestu, kjer je na sliki 17 rumena pika (📍)? (1 točka)

- b) Navedi dve družbeni posledici podnebnih sprememb, ki ju je povzročil izbruh ognjenika na sliki 17 v 19. stoletju.

Posledica 1: _____

Posledica 2: _____

(2 točki)

31. Na nekatere dele opustošenega kraškega gozda se hitro širijo invazivne tujerodne vrste, kot na primer visoki pajesen. Njegovo razmnoževanje in naglo širjenje poskušajo omejiti s posebnim postopkom. Imenuj postopek in ga opiši. (2 točki)

Ime postopka: _____

Opis postopka: _____

32. Kolikšna je letna povprečna površina požarov v Sloveniji? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom. (1 točka)

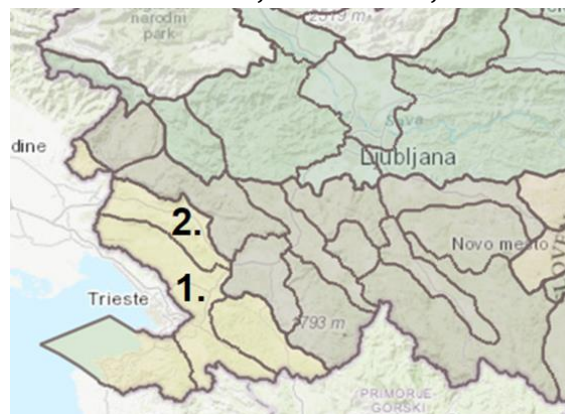
- a) 2 km².
- b) 5 km².
- c) 10 km².
- d) 15 km².
- e) 50 km².

33. Na sliki 18 sta s številkami označeni najbolj požarno ogroženi območji v Sloveniji. Poimenuj ju.

1: _____
2: _____

(2 točki)

Slika 18: Izsek zemljevida Slovenije

Vir: Uporabna geografija (b. d.). *Zemljevid*.
<https://experience.arcgis.com>.

34. Največji gozdni požar v Sloveniji se je zgodil julija 2022. Obsegal je 37 km² površin, od tega 29 km² gozda.

- Imenuj drevo, ki je bilo v omenjenem požaru najbolj prizadeto. _____
- Poimenuj na sušo prilagojeno drevesno vrsto na sliki 19, ki so jo nasadili na pogorela območja Krasa. _____

(2 točki)

Slika 19: Drevesna vrsta

Vir: Wikimedia (b. d.) *Speciaes*. <https://species.wikimedia.org>.

35. Razloži, zakaj sekvoje za svoje razmnoževanje potrebujejo ogenj in visoke temperature.

(1 točka)

36. Zapiši dve posledici, ki ju ob požarih povzročita visoka temperatura in ogenj v zgornji plasti prsti.

(2 točki)

Posledica 1: _____

Posledica 2: _____

Slika 20: Intenziteta suše na državni ravni avgusta 2022

Vir: : Braca, G., Bussettini, M., Lastoria, B., Mariani, S., Piva, F. (2023). Suša in vodna kriza v letu 2022. *Geografija v šoli*, 32, str. 44.

37. Zapiši dva dejavnika, ki sta poleg dolgotrajnega pomanjkanja padavin in nadpovprečnih temperatur vplivala na izredne razmere v severnem delu Italije v poletnih mesecih 2022. Pomagaj si s sliko 20. (1 točka)

Dejavnik 1: _____

Dejavnik 2: _____

38. Naštej tri primere dobrih prostorskih rešitev, s katerimi lahko v mestih ustvarimo prijetnejšo klimo z nižjimi temperaturami zraka. (3 točke)

Primer 1: _____

Primer 2: _____

Primer 3: _____